अभ्यार्यसेन्य Tatpur. m. ..... (-न्यः .....) (ved.) To be detained, to be made submissive; *Ṛigv.*: युवोर्हि यन्तं हिम्येव वाससो ऽभ्यार्यसेन्या भवतं मनीषिभिः (*Sáy.*: = अभितो नियन्तव्यौ । अनुग्रहवशात्तदधीनौ भवतम्). E. यम् with आ and अभि, uṅ. aff. सेन्य (*Sáyaṅa*).

अभ्यारम् Tatpur. ind. (ved.). By or in coming near, by or in approaching; *Ṛigv.*, *Sámav.*: अभ्यारमिदद्रयो निषिक्तं पुष्करे मधु (*Sáy.*: = अभिगम्य). E. ऋ with अभि, kṛit aff. णमुल्.

अभ्यारम्भ Tatpur. m. (-म्भः) (ved.) Beginning, commencing, commencement; e. g. *Śatap.*: अथैनमाह वाचं यच्छेति वाग्वै यज्ञो यज्ञस्यैवाभ्यारम्भाय. E. रभ् with आ and अभि, kṛit aff. घञ्.

अभ्यारूढ Tatpur. m. f. n. (-ढः-ढा-ढम्) [1] Ascended, mounted. [2] Surpassed; e. g. *Atharvav.*: देवानामेतत्परिषूतमनभ्यारूढं चरति रोचमानम् । तस्माज्जातं ब्राह्मणम् &c.; or *Śatap.*: तेनैव वचमनभ्यारूढम् (*Sáy. Ms. E. I. H.*: तेनैव वैलक्षण्येन विशा वचमनभ्यारूढम् । क्षत्रियजातिर(न)भ्यारूढा भवति); and comp. the quotation s. v. अभ्यारोह. E. रुह् with आ and अभि, kṛit aff. क्त.

अभ्यारोह Tatpur. m. (-हः) [1] (ved.?) Ascending, mounting; e. g. *Śatap.* (III. 3. 4. 9.): उद्गते प्रउगे फलके भवतः । तदन्तरेण तिष्ठन्सुब्रह्मण्यः प्राजति श्रेयान्वा एषो ऽभ्यारोहाद्भवति (*Sáy. Ms. E. I. H.*: प्रयुगसंधिफलके उद्गते प्रयुगादप्युन्नते चुबुकप्रमाणे भवतः । अत एव सूत्रकारस्तस्मिन्नेव प्रदेशे फलकयोरौद्गत्यं सूत्रयामास प्रयुगाच्चोद्गते च फलके भवत इति । तत्तयोः फलकयोरन्तरेण मध्ये सुब्रह्मण्यः प्राजति । प्रेरयत्यनड्वाही । अधःस्थितिं प्रशंसति श्रेयान्वेति । करितुरगाद्यारूढस्य प्रशस्तत्वं लोकसिद्धम् । अतस्तदभ्यारोहात्सोमः श्रेयान्भवति । अतस्तदधिष्ठितश्च कटमारोढुमर्हति (Ms. °मर्हमिति) । भूयिष्ठ एव सत्प्राजति (Ms. सत्प्रजाति). [1] (ved.) Transition from or by one to another in an ascending direction, progressive movement, progress (contrasted with निवाह the transition in a descending direction, retrogressive movement) (ved.); e. g. *Śatapath.*: अथ वा अतो ऽहामभ्यारोहः । प्रायणीयेनातिरात्रेणोदयनीयमतिरात्रमभ्यारोहन्ति चतुर्विंशेन महाव्रतमभिप्लवेन परमभिप्लवं पृष्ठ्येन परं पृष्ठ्यमभिजिता विश्वजितं स्वरसामभिः परान्त्स्वरसाम्नो ऽथैतदहरनभ्यारूढं यद्वैषुवतमभि ह वै श्रेयांसं रोहति नैनं पापीयानभ्यारोहन्ति य एवमेतद्वेद ॥ अथ वा अतो ऽहां निवाहः । प्रायणीयो ऽतिरात्रश्चतुर्विंशायाह्ने निवहति चतुर्विंशमहरभिप्लवायाभिप्लवः पृष्ठ्याय पृष्ठ्यो ऽभिजिते ऽभिजित्स्वरसामभ्यः स्वरसामानो विषुवते विषुवान्त्स्वरसामभ्यः स्वरसामानो विश्वजिते विश्वजित्पृष्ठ्याय पृष्ठ्यो ऽभिप्लवायाभिप्लवो गोऽआयुर्भ्यां गोऽआयुषे दशरात्राय दशरात्रो महाव्रताय महाव्रतमुदयनीयायातिरात्रायोदयनीयो ऽतिरात्रः स्वर्गाय लोकाय प्रतिष्ठाया अन्नाद्याय. [3] (ved.) Praying, devotion, (lit. 'raising one's self to a divine state by muttering prayers'; then, the act of praying itself); *Śatap.* or *Bṛihadár.*: अथातः पवमानानामेवाभ्यारोहः । स वै खलु प्रस्तोता साम प्रस्तौति स यत्र प्रस्तुयात्तदेतानि जपेदसतो मा सद्गमय तमसो मा ज्योतिर्गमय मृत्योर्मामृतं गमयेति (*Śankara*: अथानन्तरं यस्माच्चैव विदुषा प्रयुज्यमानं देवभावाद्याभ्यारोहफलं जपकर्म । अतस्तस्मात्तद्विधीयते । ..... अस्य च जपकर्मण आख्याभ्यारोहः [*Dwivedag.*: अस्य च जपकर्मणो ऽभ्यारोह इत्याख्या] । आभिमुख्येनारोहयत्यनेन (ed. *Röer*: °हत्यनेन) जपकर्मणा एवंविद्देवभावमात्मानमित्यभ्यारोहः). E. रुह् with आ and अभि, kṛit aff. घञ्.

अभ्यारोहण Tatpur. n. (-णम्) The same as the preceding; (the base of the following word). E. रुह् with आ and अभि, kṛit aff. ल्युट्.

अभ्यारोहणीय m. (-यः) The name of a Soma sacrifice: the first of the seven Soma sacrifices of the *Rájasúya* which is performed by a king (see राजसूय and the quotations s. v. अभिषेचनीय); it is called so in the *Śrauta Sútras* of *Áśwaláyana* and of the *Sámaveda-schools*, but for shortness sake पवित्र in the *Śrauta S.* of *Kátyáyana*; (*Áśwal.*: अथ राजसूयः । पुरस्तात्फाल्गुन्याः पौर्णमास्याः पवित्रेणाग्निष्टोमेनाभ्यारोहणीयेन यजेत पौर्णमास्यां चातुर्मास्यानि प्रयुङ्क्ते नित्यानि पर्वाणि चक्राभ्यां तु पर्वान्तरेषु चरन्त्यहर्विपर्ययं पक्षविपर्ययं वा; *Yájnikadeva* — Ms. E. I. H. 1362 — on *Káty. Śr. S.* XV. 1. 4. and 5.: शाखान्तरे ऽस्य (i. e. पवित्रस्य) अभ्यारोहणीय इति संज्ञा । फाल्गुनीपक्षस्य प्रथमायां दीक्षेताभ्यारोहणीया यज्ञस्यैका दीक्षा द्वादशं शतं दक्षिणा इति छन्दोगसूत्रे । आश्वलायनो ऽपि पुरस्ता००० प्रयुङ्क्ते इति [— the first quotation being taken from *Látyáy. Śr. S.* IX. 1. where, however, the Ms. E. I. H. 1652 and the Ms. R. L. Berlin Chamb. 89 (p. 64 *a*) and *Agnisw.* comm. Chamb. 436 (p. 244 *b*) have the more correct reading °भ्यारोहणीयाय ज्योतिष्टोमाय तस्यैका दी०० —] । पवित्र इति संज्ञासंव्यवहारार्था). Neither *Áśwal.*, nor *Látyáy.*, nor *Maśaka* give a detailed description of this sacrifice, since it shares chiefly in the rites of the *Agnishṭoma*, and *Kátyáyana*, too, who founds his rules (*Śr. Sútr.* XV. 1. 4. — 3. 46.) on the text of the *Śatapathabr.* (V. 2. 3. 1. — 3. 2. 8.) and, among the Sútra-authors, gives the fullest information, only mentions what is peculiar to this sacrifice and not what it has in common with the Agnishṭoma; *Maśaka* Ms. Chamb. Berl. 100 (p. 42 *b*): क्लृप्तो ऽभ्यारोहणीयः; *Vyákhyá* E. I. H.: क्लृ० इति । ज्योतिष्टोम इत्यनुवर्तते स चाग्निष्टोमसंस्थः । अग्निष्टोममभ्याहरतीति श्रुतेः; *Yájnik.* on *Káty.*: अवचने ऽग्निष्टोम इति वक्ष्यमाणत्वात्); the *Śatap.* itself, however, begins its description only with the proceedings connected with but following the *Abhyároh.*, viz. with the *Púrṅáhuti* &c.; (*Sáy.*: तत्र — i. e. राजसूये — पवित्रनामके प्रथमसोमयागे प्रवृत्तिसमानत्वेन वक्तव्याभावात्तं परित्यज्य तदवसाने कर्तव्यं तत्र पूर्णाहुतिप्रभृति वैशेषिकमुत्तरतन्त्रमभिधीयते). — The *Abhyárohaníya* (or *Pavitra*) commences on the first day of the first or light fortnight of the month Phálguna (February-March) and lasts eight days, the *four* first of which are occupied by the *Dikshá* or initiatory rites, the *three* following by the *Upasad*-offerings (q. v.) and the *eighth* by the *Sutyá* (q. v.; *Yájnik. Paddh.*: चतुर्दीक्षस्त्र्युपसत्क एकसुत्यः पवित्रसंज्ञकः सोमयागो ऽग्निष्टोमसंस्थः); the presents given to the priests are a thousand cows; in the choice of the priests, the buying of the Soma &c. it conforms itself, as is said before, to the rules of the Agnishṭoma. — The rites connected with this sacrifice and following it, are: on the *ninth* day the *Púrṅáhuti* or a libation of a ladle-full of butter, in the house of the sacrificer, if he wishes it; — the present he makes on this occasion, being left to his own liberality. (*Hariswámin* adds the following details, which may serve as an instance: the Adhwaryu takes first the Áhavaníya fire out; four seats are prepared; the choice of the Brahman is made silently;